

Omhändertagande av avliden på Höglandssjukhuset Eksjö, rutin

Det är av största vikt att den avlidne visas respekt och värdighet under alla moment vid omhändertagandet. När det gäller allmänna rutiner i samband med omhändertagandet av avliden patient hänvisas till ”Omhändertagande av den döde” i Vårdhandboken.

Fastställa dödsfall

Avdelningsläkare/jourhavande läkare

- Konstaterar dödsfallet. Undersöker personligen den döda kroppen.
- Kontrollerar den avlidnes identitet mot identitetsbandet.
- Skriver dödsbevis och dödsorsaksintyg.
- Informerar närstående.
- Dokumenterar följande i patientjournalen: datum och klockslag när döden fastställts, på vilket sätt döden fastställts, om och i så fall hur den avlidne identifierats.
- Vid obduktion skrivs remiss i Cosmic.

Dödsbevis och dödsorsaksintyg

- Skicka Dödsbevis och Dödsorsaksintyg digitalt till berörda myndigheter via Webcert. Intygen skickas direkt vid valet att signera. Använd Webcert via Cosmic för att intyget ska synas i Cosmic.
- Dödsbevis, SoSB 76026, skrivs av den läkare som fastställer dödsfallet och skickas till Skatteverket via Webcert inom en arbetsdag. Den läkare som skriver dödsbeviset ansvarar för att dödsorsaksintyg, SoSB 76026, skrivs inom tre veckor.

Omhändertagande av avliden på avdelning/mottagning

Allmänna rutiner

Vårdpersonal

- Avlägsna ev. intravenösa infarter, CVK, PEG, kateter, sond, endotrakealtub, trachealkanyl etcetera.
- Kontrollerar den avlidnes identitet mot identitetsbandet. ID-bandet ska sitta kvar.
- Gör i ordning två namnkort med uppgift om identitet, dödsdatum och klockslag, inrättning, klinik, avdelning.
- Kontrollerar att den avlidnes identitetsband överensstämmer med uppgifterna på de två namnkorten.

- Fäster det ena namnkortet runt fotleden och fäster det andra på kläderna/sängen när den avlidne är färdigklädd.
- Fyll i bårhusblankett. Blankett ”Bårhusjournal RjL3018” finns i Cosmic.
- Frågan ”Har den avlidne explosiva implantat t.ex. pacemaker, insulinpump, nervstimulator?” **måste** alltid besvaras så att bårhuspersonal kan avlägsna implantatet vid kremering av kroppen.
- Dokumentera: om det finns poliskontakt, om obduktion eller balsamering planeras och om vävnadsdonation är aktuell.
- Bårhusblanketten ska följa med genom hela omhändertagandekedjan. Från avdelning/mottagning, bårhus, patologiavdelning/rättsmedicinsk klinik samt vid avhämtning. Förvaras sedan i avsedd pärm i bårhuset i 3 år.
- Transporterar den avlidna i säng till kylrummet i hus 37 plan 1, kylrummet ligger i anslutning till bårhuset.
- Sjuksköterska gör en kort sammanfattning under sökordet Omvårdnadsförlopp i omvårdnadsepikris.
- Om patient varit inskriven i LINK ska utskrivningsmeddelande skickas via LINK med information om att patienten är avliden.
- Dödsfall ska även registreras i Svenska palliativregistret, som är ett nationellt kvalitetsregister där vårdgivare registrerar hur vården av en person i livets slutskede varit. Syftet är att förbättra vården oberoende av diagnos, kön, ålder och dödsplats. Inloggningsuppgifter finns på respektive enhet.
- Den avlidne bör inte ligga kvar på vårdavdelningen/mottagningen mer än 4 timmar.

Omhändertagande av avliden patient på operation

Ansvarig operatör

Den som konstaterar dödsfallet skriver dödsbevis och dödsorsaksintyget. Informerar anhöriga.

Operationspersonalen

- Avlägsna ev. intravenösa infarter, CVK, PEG, kateter, sond, endotrakealtub, trachealkanyl etcetera. Kontrollerar den avlidnes identitet mot identitetsbandet.
- Gör i ordning två namnkort med uppgift om identitet, dödsdatum och klockslag, inrättning, klinik och avdelning.
- Kontrollerar att den avlidnes identitetsband överensstämmer med uppgifterna på de två namnkorten.
- Fäster det ena namnkortet runt fotleden och fäster det andra på kläderna/sängen.

Inskrivande avdelning som den avlidne hade vårdrelation med

- Hämtar den avlidne på operation och tar med den avlidne till avdelningen.
- Håller kontakt med anhöriga (visning o.s.v.).

- Transporterar den avlidne i säng till kylrummet i hus 37 plan 1, kylrummet ligger i anslutning till bårhuset.

Omhändertagande av avlidne poliklinisk patient på röntgen och klinisk fysiologi

Ansvarig läkare som konstaterar dödsfallet (medicinläkare)

- Skriver dödsbevis och dödsorsaksintyget
- Informerar anhöriga
- Förmedla information till sjuksköterska på akuten inför ifyllnad av namnkort och bårhusblankett.

Personal på röntgen och klinisk fysiologi

- Kontaktar ledningsansvarig sjuksköterska på akuten.
- Kontrollerar den avlidnes identitet mot identitetsband. ID-band skrivs ut på akuten.
- Transporterar patienten till visningsrum på akutmottagning.
- Vid behov håller kontakt med anhöriga.

Personal på akuten

- Skriver ut ID-band, som sätts på tillsammans med personal från röntgen, laboratorium eller klinisk fysiologi.
- Gör i ordning två namnkort med uppgift om identitet, dödsdatum och klockslag, inrättning, klinik och avdelning.
- Kontrollerar att den avlidnes identitetsband överensstämmer med uppgifterna på de två namnkorten.
- Fäster det ena namnkortet runt fotleden och fäster det andra på kläderna/sängen.
- Fyll i bårhusblankett. Blankett ”Bårhusjournal RjL3018” finns i Cosmic.
- Frågan ”Har den avlidne explosiva implantat t.ex. pacemaker, insulinpump, nervstimulator?” **måste alltid** besvaras så att bårhuspersonal kan avlägsna implantatet vid kremering av kroppen.
- Avlägsna ev. intravenösa infarter, PEG, kateter, sond, endotrakealtub, trachealkanyl etcetera.
- Transporterar den avlidne i säng till kylrummet i hus 37 plan 1, kylrummet ligger i anslutning till bårhuset.
- Vid behov håller kontakt med anhöriga.

Hämtning och transport av avlidne

Bårhuspersonal transporterar den avlidne från kylrummet till bårhuset.

Bårhuspersonalen ombesörjer transport mellan bårhuset och patologen.

Avsked av avliden

Anhöriga ska helst ges möjlighet att ta avsked av den avlidne på vårdavdelningen/mottagningen då vårdpersonalen är mer insatt i den avlidnes förhållanden, kan bistå anhöriga med önskat avsked samt svara på eventuella frågor.

Om avsked måste ske i bårhuset

Bårhuset vid Högländssjukhuset Eksjö är normalt tillgängligt för avsked av avlidna mellan kl. 7-16 vardagar. Avsked sker främst under vardagar och endast i undantagsfall under helger.

Anhöriga måste alltid ta kontakt med bårhuspersonalen för att boka tid: vardagar tfn 010-243 51 55 samt lördag, söndagar och helgdagar tfn 010-243 51 60.

Bårhuspersonalen visar in i avskedsrummet och kan stanna kvar om anhörig så önskar. Annars avvaktar bårhuspersonalen utanför rummet under avskedet.

Poliskontakt vid onaturligt och plötsligt oväntat dödsfall

Vilka dödsfall räknas som onaturliga och plötsliga oväntade dödsfall?

- Om dödsfallet kan ha orsakats av yttre åverkan och alltså inte enbart sjukdom.
- När det är svårt att avgöra om dödsfallet orsakats av yttre påverkan.
- När dödsfall kan misstänkas ha samband med fel eller försummelse inom hälso- och sjukvården.
- När den döde inte tillfredsställande kan identifieras.

Vid misstanke om onaturliga och plötsliga oväntade dödsfall får:

- Ingenting röras utan polisens tillstånd. Lämna kvar infarter exempelvis pvk eller tuber etcetera.
- Ingenting lämnas ut, kastas eller förstörs utan polisens tillstånd.
- Visning inte ske utan polisens tillstånd.
- Identifiering endast görs tillsammans med polis.

Läkare som har konstaterat dödsfall enligt ovan:

- Är skyldig att göra en polisanmälan.
- Är skyldig att, förutom att skriva och skicka ett dödsbevis till Skatteverket, även skriva och skicka ett **dödsbevis till Polisen**.
- Vid behov, kontakta Polisen och ta reda på exakt var dödsbeviset ska skickas alternativt om polisen kan hämta det. (Dödsorsaksintyget ifylls sedan av polisen).
- Ska, om obduktion ska göras på Rättsmedicinalverket i Linköping, fylla i kryssrutan ”Ja, om dödsfallet etc” (Vid ”Polisanmälan” och ”Finns skäl för polisanmälan?”)

Obduktion

Syfte med klinisk obduktion

- Fastställa dödsorsaken.
- Få viktig kunskap om den sjukdom som orsakat dödsfallet.
- Få kunskaper om effekterna av en behandling.
- Undersöka förekomst av skador eller sjukliga förändringar i den avlidnes kropp.
- Användas som kvalitetskontroll inom hälso- och sjukvård.

Närståendes roll vid obduktion

- Närstående ska underrättas innan obduktionen utförs och ges skälig tid att yttra sig.
- Obduktion kan utföras mot anhöriges vilja endast om dödsorsaken är fullständigt okänd. Beslut om obduktion mot anhöriges vilja fattas av verksamhetschefen.

Kontaktpersoner

- Annika Fransson, chefsjuksköterska
- Fredrik Lagerkvist, bårhusföreståndare
- Sofia Lago, enhetschef vaktmästare

Länkar till Vårdhandboken

- [Omhändertagande av den döde i Vårdhandboken](#)
- [Dödsfall i Vårdhandboken](#)
- [Närstående, information och avsked i Vårdhandboken](#)
- [Obduktion, rutiner och beslut i Vårdhandboken](#)